

ХАУЪРД ЛАВКРАФТ
ЕДГАР АЛЪН ПО

КЛАСИЦИ НА УЖАСА

РАЗКАЗИ

Издателство
 ПАРИТЕТ

РУСКИ КНИГИ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК

КЛАСИЦИ НА УЖАСА

Автори: Хауърд Лавкрафт; Едгар Алън По
Преводачи: Таня Балова; Георги Тодоров
Издателство „Паритет“, София
256 стр.

На корицата е използван фрагмент от картината на Йеронимус Бош „Градината на земните удоволствия“.

Едгар Алън По е един от най-ярките представители на американската литература от XIX век, който, според думите на Айрис Мърдок, свързва в разказите си „странни неща, стигащи до гротеската, страшното с оттенъците на ужаса и остроумието, издигнато до степената на бурлеската“. Приживе Хауърд Лъвкрафт не публикува нито една книга, но след смъртта си става кумир и източник на вдъхновение за филмовата индустрията. Наричат го Едгар По на XX век. Кръвожадни маниаци и подземни чудовища, тайнствени непознати и неведоми твари, древно минало и безкрайно далечно бъдеще – всичко това и много други неща ще намерите между тези корици. Някои от разказите на Лъвкрафт се превеждат на български за първи път. Насладете им се сега!

За поръчка на книги от сайта www.paritetbg.com

20 % отстъпка.

Всички права са защитени. Никаква част от тази книга не може да бъде възпроизведена в каквато и да е форма без писменото разрешение на притежателя на авторските права.

ISBN 978-619-153-498-2

СЪДЪРЖАНИЕ

ХАУЪРД ФИЛИПС ЛЪВКРАФТ	5
СТАРИЯ ПЕРКО	13
ЗАД СТЕНАТА НА СЪНЯ	27
КАРТИНАТА В ОНАЗИ КЪЩА	47
СЕЛЕФАЙС	66
ВЪЗМЕЗДИЕТО ЗА САРНАТ	78
АРТЪР ДЖЪРМИН	90
ЕДГАР АЛЪН ПО	112
ТИ СИ ЧОВЕКЪТ	120
ЧЕРНИЯТ КОТАРАК	149
БЪЧВАТА С АМОНТИЛЯДО	164
СЪРЦЕТО Е РАЗОБЛИЧИТЕЛ	175
КРАЛ ЧУМА	184
ПРОДЪЛГОВАТИЯТ САНДЪК	204
ОТКРАДНАТОТО ПИСМО	224

*„Страхът е най-древното
и силно човешко чувство,
а най-древният и най-силен страх
е страхът от неизвестното.“*

ХАУЪРД ФИЛИПС ЛЪВКРАФТ (1890-1937)

„Най-милостивото нещо на света... е неспособността на човешкия ум да съвместява цялото си съдържание“.

H. P. Lovecraft

Хауърд Лъвкрафт – непознат приживе и неприлично популярен след смъртта си, човекът, който през целия си живот е подвластен на всевъзможни тайни и загадки – повече

въображаеми, отколкото реални. Писателят, които превърна живота и творчеството си в истински феномен, предизвиквайки в читателите си удивление и недоумение едновременно. Безспорно противоречива личност, с уникален талант да описва по особено живописен начин страховити истории. Висок, слаб, светлокос със сериозен вид, малко прегърбен, облечен по-скоро небрежно и като цяло не особено привлекателен, малко непохватен, но определено безобиден. Това е на пръв поглед Хауърд Филипс Лъвкрафт.

Роден на 20 август 1890 г. в Провидънс, Роуд Айлънд, той е единственото и по тогавашните стандарти на обществото, „късно“ дете на бижутерът Уинфийлд Скот Лъвкрафт и съпругата му Сара Сюзън Филипс. От особено значение за израстването на бъдещият писател е дядо му, който създава най-голямата домашна библиотека в Провидънс по онова време. Той бича да чете и обожава да разказва на внука си невероятни, мистериозни и смразяващи кръвта истории. Въпреки невзрачния си външен вид, момчето расте и проявява качества на дете-чудо. С особен интерес чете класически произведения и арабски приказки, а едва шестгодишен започва да пише стихове и разкази. Младият Лъвкрафт се запознава рано и с готическата литература, тъй като в домашната библиотека на дядо му има много такива книги.

Хауърд притежава завиден интелект, но за жалост здравето му е изключително лошо и докато отсъства от училище заради здравословните си проблеми, той развива интерес към науката, фантастиката и необяснимото. Първият литературно значим разказ на Хауърд е „Звярът в пещерата“, написан през 1905 г., когато той е едва 15-годишен. Естествено първите писателски опити на Хауърд са доста наивни, но съвсем скоро момчето става редовен астрономически колумнист за The Pawtuxet Valley Gleaner. Наред със здравословните си проблеми или може би именно заради тях Хауърд често има кошмари и халюцинации, което допълнително изтощава и без това крехкото му здраве. Често се събужда облян в студена пот, изпаднал в паника и с толкова ускорен пулс, че е невъзможно да помръдне. Понякога тези кошмари му докарват съвсем реални парализиращи пристъпи, без да може да се движи, а след това му е невъзможно да заспи, докато мускулите му не се отпуснат напълно. Тези физически състояния често са придружени с ирационален ужас, задушаване, загуба на ориентация в пространството и фантастични видения.

Ето как той самият описва тези състояния: *„Не мога да си спомня подробно как се случва всичко, защото сънят ми, неспокоен и изпълнен с различни видения, все пак се оказва доста дълъг. Когато се събудих, открих, че съм наполовина*

засмукан от лигавата шир на отвратително черно тресавище, което се простираше около мен на монотонни вълни, докъдето погледът стигаше.“

През 1904 г. дядо му умира, а баща му се разболява, семейството изпада в несъстоятелност и се налага да се премести в по-малък дом. Това е труден момент за Хауърд, който макар и от части се чувства поне донякъде защитен от ужасяващия го свят навън. В този период той упорито мисли за самоубийство. Въпреки трудностите успява да се мобилизира и дори започва да посещава ново училище. Там Хауърд попада на свестни съученици и учители, които проявяват разбиране към интересите му. За съжаление през 1908 г., след тежък нервен срив, се налага Лъвкрафт да напусне училище, без да получи диплома за средно образование, което го кара да се срамува от тази подробност от биографията си. Понякога премълчава този факт, а понякога открито лъже по темата. По-късните опити да продължи образованието си в университет също се увенчават с неуспех, което превръща Лъвкрафт в отшелник, които почти не излиза от къщи в продължение на пет години. 18-годишният младеж живее в малкия апартамент с майка си, не общува с никого и единственото, което прави е да чете. През 1913 г. в тийнейджърското списание *Pulp The Argosy* е публикуван разказ на Фредерик Джаксън, който определено събужда интересът

на Лъвкрафт. Хауърд пише емоционално писмо до редактора, в което прави на пух и прах творението на Джексън. По този повод следва яростна кореспонденция с други читатели, които застават на страната на Джексън. В дискусиата се включва и Едуард Даас, шеф на United Amateur Press Association (UAPA), организация на младите американски автори, които издават свои списания и публикуват в тях. Лъвкрафт е забелязан от Даас, който го кани да влезе в UAPA. Той се съгласява и започва да издава списание The Conservative, където публикува своите стихове, статии и есета.

Тези събития събуждат отново страстта на Лъвкрафт да пише разкази и през 1917 г. биват публикувани „Криптата и Дагон“, „Мемоарите на д-р Самуел Джонсън“, „Поларис“, „Отвъд стената на съня“, „Прераждането на Хуан Ромеро“. Кошмарите на Лъвкрафт са впрегнати в създаването на фантастични истории, материали за които има в изобилие.

Следват писателски конференции, срещи с писатели и читатели, огромна по обем кореспонденция – всичко това помага на Лъвкрафт да преживее заболяването на майка си, която след продължителна депресия е настанена в болница, където остава до смъртта си през 1921 г. Няколко седмици след това той заминава за журналистическа конференция, където среща Соня Грийн. Тя притежава магазин за шапки

и определено е жена, която знае какво иска и също пише, макар и съвсем аматьорски. Явно общите интереси сближават Хауърд и Соня доста бързо, и на 3 март 1924 г. те се женят. Първоначално бракът им върви добре и всичко изглежда наред, младите се местят Ню Йорк, а Лъвкрафт се присъединява към Kalem Club, група от литератори и интелектуалци. Започва да публикува в списание Weird Tales. През този период Соня успява са възстанови здравето на Хауърд – и той, болезнено слаб преди, физически се променя благодарение на кулинарните ѝ способности. Скоро след това обаче Соня заминава за Кливланд, в опит да съживи и бизнеса си, но банката, в която държи спестяванията си, фалира, което означава крах и за бизнеса ѝ. Разболява се и изведнъж се оказва, че не друг, а Хауърд трябва да осигури финансовата сигурност на семейството. Липсата на елементарни трудови навици и сериозни професионални умения буквално го хвърлят в ужас. Предлагат му да стане редактор в Weird Tales, но за целта трябва да се премести в Чикаго. *„Само си представете каква трагедия щеше да доведе този ход за стара руина като мен“*, тъжно отговоря 34-годишният Хауърд.

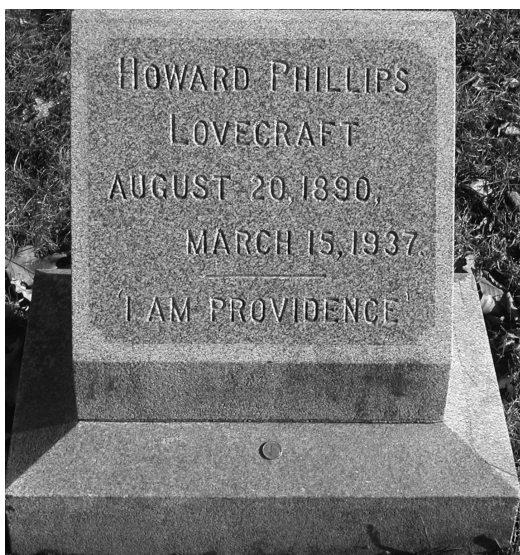
Соня, макар и тежко болна, продължава да пътува из Америка, опитвайки се да препечели нещо от бизнеса си, Лъвкрафт се озовава в Ню Йорк, живее с парите, които жена му праща, и е

принуден да се премести в апартамент на улица „Клинтън“ в Бруклин, където живеят много имигранти, принадлежащи към различни етнически групи. Това буквално подлудява Хауърд. Именно там той започва да пише „Призивът на Ктулху“, история за жестоко божество, което изпраща смъртоносни кошмари на хората.

Лъвкрафт не издържа на този начин на живот и се връща в Провиденс, а бракът му със Соня се разпада, макар че до официален развод така и не се стига. Той отново се затваря и продължава единствено да чене и да пише. Провидънс заедно със Салем става прототип на Аркхам, най-известният град в творчеството на Лъвкрафт.

Следва период, в който писателят пише активно, но публикува малко и рядко. Остава почти без никакви доходи и се налага да се премести в по малката къща с една от лелите си. Постоянното недохранване и депресията му докарват рак на стомаха и червата, лекарите го отриват, когато вече е в напреднал стадий.

На 15 март 1937 г. Хауърд Филипс Лъвкрафт умира. Погребват го в гроба на родителите му и изписват името му на общата паметна плоча. Едва през 1977 г. негови почитатели събират пари и издигат отделен надгробен паметник на писателя, на който е изписано единствено „I am Providence“ – игра на думи, която означава „Аз съм Провидението“ – точно това, което бихме очаквали от самия Лъвкрафт.

*Надгробната плоча на Х. Ф. Лъвкрафт
с надписът „I am Providence“*

Литературното наследство на Лъвкрафт започва да се издава с шеметна скорост след смъртта му. По сценарии на негови произведения се правят десетки игрални филми, компютърни и настолни игри, както и няколко рок опери.

Как и защо Лъвкрафт, който не е особено известен приживе, става толкова популярен след смъртта си? Отговорът е съвсем простичък – Лъвкрафт изпревари времето си.

СТАРИЯ ПЕРКО

Сантиментална импровизация на Марк Лолий за консула на Галия.

Разказът „Стария перко“ е написан през 1919 година. Той представлява своеобразна шега по адрес на един приятел на Лъвкрафт. Творбата вижда бял свят 40 години след смъртта на автора си, публикуван е в сборника „Стаята със заковани прозорци, и други истории“.

Билиардната на Шихан, която краси една от малките улички в затънтения район на складовете в Чикаго, не е най-изискано място. Въздухът в това заведение, напоен с хиляди миризми като тези, които Колридж е намерил в Кьолн, много рядко се озарява от пречистващите слънчеви лъчи, макар да се опитва да си завоюва територия от лютия дим на многобройните пури и цигари, стиснати между грапавите устни на множеството човешки същества, които денем и нощем се въртят при Шихан. За непреходната популярност на това място си има причина и тя е очевидна за всеки, който си направи труда да проучи царящата там атмосфера. През смесицата от миризми и трудно поносим задух се прокрадва ароматът, който е бил добре извес-

тен някога навред, а днес с постановление на хуманното правителство е успешно изтласкан в задния двор на живота – ароматът на силно, незаконно уиски, наистина великолепен образец на забранения през 1950 година плод от новата ера.

Заведението на Шихан е признат център на нелегалната търговия с алкохол и наркотици в Чикаго и като такъв се радва на определено почитание и сред най-невзрачните му посетители; но съвсем доскоро сред тях имаше един, който беше изключение от общото правило и споделяше само нечистотията и мизерията на това място, но не и неговата слава. Прякорът му беше Стария перко и той беше най-изпадналият елемент сред тази изпаднала обстановка. Мнозина се опитваха да разберат какъв е бил преди, защото когато стигнеше до известен етап от напиването, думите му и самият му начин на говорене смайваха околните, но не беше много трудно човек да разбере какъв е той сега. Стария перко олицетворяваше жалостив тип пиянде-несретник. Никой не знаеше откъде се беше взел. Една вечер нахлу неистово у Шихан и с пяна на устата настоя за уиски и хашиш; като получи каквото поиска, обеща да го отработи и оттогава се въртеше в билиардната, като миеше пода, бършеше плювалниците и чашите и изпълняваше безброй други заръки срещу пиене и дрога, с които да поддържа живота и

здравия си разум.

Говореше малко, обикновено на жаргона на отрепките, но понякога, въодушевен от някоя особено щедра порция неразредено уиски, можеше ни в клин, ни в ръкав да подхване поредица от многосричкови думи или високопарни откъси от проза и стихове, които да накарат някои от постоянните клиенти на билиардната да заподозрат, че е познавал и по-добри времена. Един от постоянните посетители, banker, прахосал парите на клиентите си, който сега се криеше от тях, редовно си говореше със стареца и от начина му да говори беше стигнал до извода, че на времето си той е бил писател или преподавател. Единствената отличителна следа от миналото му обаче беше избелялата снимка, увековечила красивите и благородни черти на млада жена – снимка, с която Стария перко не се разделяше. От време на време той я вадеше от скъсания си джоб, махаше от нея опаковъчната хартия и с часове я гледаше с неопишуема носталгия и нежност. Жената от снимката по нищо не приличаше на личност, познанството с която е естествено да се очаква от един обитател на житейското дъно – тя беше добродетелно възпитана знатна дама, облечена с особен тоалет от преди тридесет години. Стария перко също приличаше на частица от миналото, защото неговите дрехи, които не подлежат на описание, носеха печата на далечни времена. Той беше